

MEMO

TOLVRIJE WESTERSCHELDETUNNEL

Van: H.J.A. (Erik) van Merrienboer, burgemeester van Terneuzen
Aan: Deelnemers rondetafelgesprek tolvrije Westerscheldetunnel op 3 juni 2021
Datum: 31 mei 2021
Onderwerp: Rondetafelgesprek Tweede Kamer over tolvrije Westerscheldetunnel

Inleiding

De Westerscheldetunnel is een zeer belangrijke verkeersader die de regio Zeeuws-Vlaanderen verbindt met de rest van Zeeland en Nederland. Onze regio heeft veel gezamenlijke kracht en groeipotentie, maar de tol op de tunnel blijft een remmende factor. Door de tol kan de tunnel als cruciale verbindingroute niet vrij en optimaal gebruikt worden. Dat is onrechtvaardig. Temeer omdat de omstandigheden sterk zijn veranderd, al vele jaren tol is betaald en regioverbindingen steeds essentiëler zijn. Het is daarom zowel economisch als maatschappelijk van groot belang dat door financiële hulp van het Rijk de Westerscheldetunnel zo snel mogelijk tolvrij kan worden. Aan de hand van vijf punten lichten we dat standpunt nader toe.

1. Nieuwe afspraken zijn legitiem vanwege nieuwe omstandigheden

Tol voor de tunnelpassage is ingevoerd om zo de investeringen en de kosten van de tunnel te dragen. Daarover zijn al meer dan twintig jaar geleden door het Rijk afspraken gemaakt met Zeeland. Het is volgens ons legitiem voor het Rijk om die afspraken te heroverwegen en middelen vrij te maken om de tol op te heffen. Want de eerder gemaakte afspraken zijn door veranderde omstandigheden ingehaald. Zo zijn reisbewegingen toegenomen en is ook bezoek buiten onze regio steeds meer noodzakelijk geworden. Tol vormt een belemmering voor alle gebruikers: inwoners, bedrijven, ondernemers, arbeidskrachten, maatschappelijke organisaties, bezoekers, et cetera. Al deze groepen zouden vrij moeten kunnen reizen via de belangrijke hoofdverbinding die de tunnel is.

2. Tolvrij leidt direct tot zowel maatschappelijke als economische voordelen

Het onderzoek van Ecorys laat zien dat het gunstig is als de tolheffing wordt afgeschaft. In algemene zin zorgt het opheffen van tol voor veel nieuwe mogelijkheden en kansen omdat de tol niet meer beperkend en marktverstoring werkt. Het tunnelgebruik neemt vanaf beide kanten ruim toe. Dat geldt onder meer voor (frequenter) bezoek aan familie, vrienden, winkels en voorzieningen aan de andere kant van het water. Een tolvrije tunnel zal ook een positief effect hebben op de arbeidsmarkt, want nu remt de tol het werken aan 'de overkant'. Daarnaast is het voor bedrijven aantrekkelijker om zich elders in de regio te vestigen en/of uit te breiden. Tolafschaffing maakt Zeeland interessanter (aan beide zijden van de tunnel) als vestigingsplaats voor nieuwe bedrijven en nieuwe arbeidskrachten waar de vraag zo naar toeneemt. Ook is het gunstig dat de woningmarkt niet meer door de tunnel 'begrensd' wordt.

3. Een tolvrije tunnel neemt onrechtvaardige situatie weg

Het is rechtvaardig om de tol zo snel mogelijk op te heffen. Enerzijds omdat er al zo lang met zo veel tolgeld is bijgedragen aan het terugbetalen van de tunnelkosten. En anderzijds omdat in geen andere Nederlandse regio tol betaald hoeft te worden voor vergelijkbare hoofdwegen. Zeker als omrijden geen (redelijk) alternatief is. Tol betekent zowel voor werk als privé extra betalen om op de bestemming te komen. Ook als het gaat om bezoek aan cruciale (overheids)functies die niet in onze regio gevestigd zijn. De tol is niet alleen onrechtvaardig voor een 'veelgebruiker' die iedere werkdag met zijn auto door de tolpoortjes naar zijn werk rijdt. De tolkosten kunnen dan voor een werknemer of zijn werkgever (ook met t-tagkortingen) jaarlijks fors oplopen tot 1.250 euro. Maar onrechtvaardig is het ook voor de gebruiker die de tunnel weinig of incidenteel doorrijdt. Want of het nu vaak is of sporadisch, tol vormt steeds weer een onvermijdelijke meerprijs.

4. Het opheffen van de 'rem' op de tunnel versterkt verbinding met andere regio's

Het onderzoek laat zien dat het opheffen van de tol veel voordelen biedt. Voor Terneuzen, Zeeuws-Vlaanderen, Zeeland en Nederland. Hoe eerder de 'rem' op groei en ontwikkeling verdwijnt, hoe beter. Demografische, sociale en economische opgaven in Zeeland¹ kunnen dan adequater worden opgepakt. Ten behoeve van de brede welvaart moet onze regio volop in verbinding kunnen staan met haar omgeving. Daarom werken we er als regio ook met het Rijk hard aan om de barrières van de landsgrens te overbruggen en kansen in ons gebied te benutten. De gezamenlijke inzet hiervoor is onder meer benadrukt met de voorlopige aanwijzing van het North Sea Port District als NOVI-gebied. Naast deze ontwikkelingen blijft de tol op de tunnel voor een extra begrenzing zorgen. Dat voelt als gas geven en remmen tegelijk. Want de tol is maatschappelijk en economisch een belemmering voor Zeeuws-Vlaanderen, maar ook voor Zeeland en daarmee de internationale regio van Zeeland en Vlaanderen samen. Die barrière manifesteert zich onder meer in het feit dat ons gemeenschappelijke internationale havengebied via de weg uitsluitend verbonden is door een toltunnel.

5. Tolvrij vergroot het beoogde effect van de tunnel: betere verkeersverbinding

Door de tol op te heffen, zal het verkeer vanuit beide kanten van de Westerscheldetunnel toenemen. Vaste gebruikers gaan de tunnel vaker gebruiken, maar ook 'nieuwe' reizigers kiezen sneller voor de tunnelroute. Het onderzoek geeft aan dat de positieve maatschappelijke effecten van de verkeersgroei ruim hoger zijn dan nadelige effecten. Van belang daarbij is dat de verwachte verkeerstoename volgens ons geen argument kan zijn om tolafschaffing tegen te houden of uit te stellen. Want het wegennetwerk is hierop toegerust en de situatie zal sowieso al ontstaan in 2033. Maar belangrijker is dat de tolheffing in deze situatie nooit ingesteld is als instrument om verkeer af te remmen of te sturen. Dit zou haaks staan op waar de tunnel voor bedoeld is, namelijk om de verbinding voor reizigers te verbeteren. De uitgevoerde studie laat nu op overtuigende wijze zien dat het opheffen van de tol daar een sterke impuls aan gaat geven.

¹ Noot: de gezamenlijke Zeeuwse overheden, verenigd in het Overleg Zeeuwse Overheden, hebben een gezamenlijk standpunt ingenomen over de Westerscheldetunnel:
<https://www.samenzeeland.nl/sites/default/files/content-files/Flyer%20Westerscheldetunnel%20tolvrij.pdf>

Hierover is ook een brief naar informateur Mariëtte Hamer gestuurd:
<https://www.samenzeeland.nl/sites/default/files/content-files/170521%20Formatiebrief%20Westerscheldetunnel%20tolvrij.pdf>